

Ömer Seyfettin
150158

D4470

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ömer Seyfettin'in
Şiirlerinde
Hayvanlar
(Simge, Benzetme,
Mazmun, Alegori)
Âsaf Hüseyin
.....06

Ömer
Seyfettin'in
Öğrettiği:
İşte, Masalar
Musalla Taşı
Celal Fedai
.....11

Ömer Seyfettin'in
"Yalnız Efe"
Öyküsüne
Arketipsel Bakış
Emrah Ece
.....21

Ömer Seyfettin'in
(11 Mart 1884 -
6 Mart 1920)
Göktürk Ömer Çakır
.....28

Bir Milleti
Hülyasından
Uyandırmak:
Ömer Seyfettin'in
Nakarat
Hikâyesinde Yanlış
Anlamalar Ve
Hakikatin Seyri
Harun Görücüler
.....32

Yeni Lisan
Manevi Vatan
Kübra Pehlivan
.....41

Ömer Seyfettin'in
Türklük Mefkûresi
Lütfi Bergen
.....48

Ömer Seyfeddin'in
İki Hikâyesi
Üzerinden Bir
Üç Tarz-ı Siyaset
Değerlendirmesi
Mehmet Kaan Çalen
.....84

Ömer Seyfettin'in
Hikâyeleri ve Türk
Hikâyeciliğindeki
Yeri
Mesut Şen
.....96

Mustarip Ruhlu
Ömer Seyfettin
Ve Onun
"Çanakkale'den
Sonra..." Adlı
Öyküsü
Metin Savaş
.....103

Hikâyecinin
Çocukluğu
Misli Baydoğan
.....108

Ömer Seyfettin
Ve Geleneğin
İcadı
Mustafa Şahin
.....111

Ömer
Seyfettin'in İki
Yazısı Üzerinden
-Mefkûre-
İbrahim Daş
.....121

Türk
Çocuklarının
Tabii Hudutlarını
Çizen Şahsiyet:
Ömer Seyfettin
Seher Aras
.....127

Rütbesiz Ömer
Seyfettin
Semih Samyürek
.....132

Topuza Kudret
Veren Türkçe
Turgut Güler
.....135

Nev-Yunanilik
Akımına İlk
Tepki: "Boykotaj
Düşmanı"
Yüksel Topaloğlu
.....146

Ömer
Seyfettin
Ve Yeni Lisan
Hareketi
Yasin İzgi
.....161

II. Meşrutiyet'ten
Millî Mücadele'ye
Ömer Seyfettin'de
Türk Milliyetçiliği
Fikri
Ömer Burak Sert
.....170

Türk
Hikâyeciliğinin
Maupassant'ı
Ahmet Kaptan
.....181

Hasan Erimez ile
Ömer Seyfettin
Üzerine
Mülakat
İbrahim Daş
.....186

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2020

ÖMER SEYFETTİN KÜLLİYATINA YENİ BİR İLAVE

Nâzım H. Polat

■ İçinde bulunduğumuz 2020'de, ölümünün 100. yılı olması münasebetiyle Ömer Seyfettin hakkında pek çok yayın ve çeşitli etkinlikler yapıldı, yapılıyor. Bu sevindirici çalışmalarda yazarımızın eserlerinin yeni alfabemize aktarılmış olmasının apayrı bir yeri olduğu muhakkaktır.

Ömer Seyfettin, sağlığında, bazıları ortak imzalarla 12 kitap veya kitapçık yayımladı:

1. *Tarih Ezeli Bir Tekerrürdür* (İstanbul 1911),
2. *Millî Jimnastik* (Selanik-1911),
3. *Yeni Lisan ve Bir İstimzac* (Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem, M. Nermi ve Kâzım Nami Duru ile birlikte, Selanik-1911),
4. *Vatan! Yalnız Vatan...* (Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'in yardımıyla, Selanik-1911),
5. *Herkes İçin İhtimayyat: Ticaret ve Nasip* (İstanbul-1914),
6. *Yarınki Turan Devleti* (İstanbul-1914),
7. *Mektep Çocuklarında Türklük Mefkûresi* (İstanbul-1914),
8. *Millî Tecrübelerden Çıkarılmış Amelî Siyaset* (İstanbul-1914),
9. *Turan Masalları: İhtiyarlıkta mı Gençlikte mi?* (İstanbul-1914),
10. *Ashab-ı Kehfimiz* (İstanbul-1918),
11. *Harem* (İstanbul-1918),
12. *Efruz Bey* (İstanbul-1919).

Fakat yazarın kalem faaliyeti içinde bu eserlerin hacmi, yaklaşık onda bir (% 10) gibi küçük bir orandadır. Bu mukayese, *Ömer Seyfettin -Bütün Hikâyeleri* (Yapı Kredi Yay, 3. Baskı, İstanbul 2019, 1408 s.), *Ömer Seyfettin -Bütün Nesirleri* (2. baskı, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2018, 1116 s.) ve *Şair Ömer Seyfettin -Bütün Şiirleriyle* (2. baskı,

Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2017, 248 s.) olmak üzere üç cilt hâlinde hazırladığımız 2772 sayfalık Ömer Seyfettin külliyyatının 2508 sayfalık metin kısmı içinde, sağlığında yayımlanan eserlerinin 256 sayfa tutmasıyla elde edilmiştir. 256 sayfanın da 166'sı hikâye, 90'ı fikir eserlerine aittir.

Vefatından sonra Ali Canip Yöntem, Şerif Hulusi Kurbanoğlu (Sayman) ve Tahir Alangu, yazarımızın hikâyelerinin derlenip toparlanması için büyük emek harcadılar. Fevziye Abdullah Tansel ise Ömer Seyfettin'in gölgede kalan şairliğini ortaya çıkarmak için büyük gayret gösterdi. Bütün bu çalışmaları bir külliyyat hâline getiren ilk isim ise merhum Muzaffer Uyguner'dir. *Ömer Seyfettin -Bütün Eserleri* (Bilgi Yayınevi, 17 C, Ankara 1987-2002) adıyla basılan bu külliyyatın, tematik oluşundan dolayı bazı metinler farklı ciltlerde tekrarlanmıştır. Ayrıca 16. cilt 1993'te ama 17. cilt 9 yıl gecikmeyle 2002'de basılabildiği. Arada bu kadar geniş bir zaman diliminin bulunması, ilgilenenleri, öteden beri çok bilinen bazı metinlerin dilin alınmadığı sorusunu sormaya yöneltmiştir. Fakat ne olursa olsun, bu külliyyat, Ömer Seyfettin konulu çalışmaları genişleten ilk derlemedir. Nitekim ben de *Külliyyatına Girmemiş Yazılarıyla Ömer Seyfettin* (Arma Yay., İstanbul 1998)'i, bu kitaplarda yer almayan metinler üzerine kurmuş idim.

Prof. Dr. Hülya Argunşah'ın hazırladığı *Ömer Seyfettin -Bütün Eserleri* (8 C, Derghâh Yay., 2001), türler ve kronolojiye göre hazırlandığı için özellikle akademisyenlerin işini kolaylaştırdı. Bizim yukarıda künyelerini verdiğimiz üç kitap da sanırım yeni çalışmalar için faydalı olmuştur.

Bahsettiğimiz eserlerle, Ömer Seyfettin'in kaleminden çıkma metinler artık tam değilse de tama yakın ölçüde ortaya çıkarılmıştır. Ancak hâlâ eksiklerimizin olduğu da bir başka gerçek...

Metnini sunacağımız iki makale¹ de bugüne kadarki külliyyatlara girememiş yazılardandır.

Bunlardan "Ne Vakit Doğru Yazacağız?" başlıklı yazı, ilk "Yeni Lisan"² yazısından -yaklaşık- 15 ay sonra yayımlanmıştır. Ömer Seyfettin o sıralar, askerlikten istifa edip sivil hayata geçmiştir, Selanik'tedir ve bütün gücüyle *Genç Kalemler*'i en iyi, en olgun biçimde çıkarmaya çalışmakta, Selanik'teki *Rumeli* gazetesine yazmakta, bir yandan da İstanbul'da çıkan *Yirminci Asırda Zekâ*, *Türk Yurdu* ve *Tanin*'e yazı göndermeye çalışmaktadır. Aynı sıralarda, Diyarbakır'da çıkan *Dicle* gazetesine de üçüncü "Yeni Lisan" yazısını verdiğini kaydedelim.

1 Söz konusu ikinci makale, dergimizin 825. sayısında yayımlanacaktır.

2 ? [Ömer Seyfettin], *Yeni Lisan*, *Genç Kalemler*, C II, S 1, 8 Nisan 1327 [21 Nisan 1911], s. 1-7.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ÖMER SEYFETTİN KÜLLİYATINA BİR İLAVE DAHA

Nâzım H. Polat

■ *Türk Dili* dergimizin Ağustos 2020 tarihli 824. sayısında (s. 32-42), “Ömer Seyfettin Külliyyatına Yeni Bir İlave” başlıklı yazımızda, bugüne kadar yazarın külliyyatına girememiş bir makalesini yayımlamıştık. Bu sayımızda dergimizin hacmindeki sıkışıklık dolayısıyla 824. sayıya alınamayan, söz konusu külliyyatlara girememiş bir başka yazısına yer vereceğiz.

Hemen belirtelim ki bu sayıda vereceğimiz “Kaluvala Nedir?” başlıklı yazı, önceki kadar kayıp hükmüne girmiş değildi. İlk defa 1 Kânunusani 1334 [1918] tarihli *Türk Yurdu* dergisinde (Yıl: 7, C 14, Sayı 1/ umumi sayı: 151, s. 1-5 /3675-3679) yayımlanmıştı. *Türk Yurdu*'nun Arap harfli kısmı, Latin harfli alfabemize aktarılarak 2000-2001 yıllarında 17 cilt hâlinde bastırılınca, bu yazı da kültür hayatımıza yeniden kazandırılmış oldu.¹ Fakat bugüne kadar hazırlanan Ömer Seyfettin külliyyatlarına niçin girmediği sorulursa bu ihmalin kendi payıma düşen kısmına cevap verebilirim.

Bu metnin varlığını, *Külliyyatına Girmemiş Yazılarıyla Ömer Seyfettin* (Arma Yay., 1998), kitabımız matbaadayken öğrendiğimiz için ekleme imkânı bulamamıştık. Daha sonra *Ömer Seyfettin Bütün Nesirleri: Fıkralar, Makaleler, Mektuplar ve Çeviriler* (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2016) kitabında, *Kaluvala* çevirisinin başında iken orada olmasındansa telif yazılar arasına alınmasının daha uygun düşeceği kanaatiyle söz konusu kısımdan çıkarmış ama istediğimiz yere koymayı da unutmmuş-

1 Ömer Seyfettin, “Kaluvala” Nedir?”, *Türk Yurdu*, 7. C, S 151, Tutubay Yayınları, Ankara 2000, s. 13-16. Geniş bir aydın grubunun emeği ile ortaya çıkan bu projenin sözünü ettiğimiz yazıyı içeren 7. cildinde Murat Şefkatli editör, Dr. Arslan Tekin Yayın Kurulu Başkanı, Dr. Mehmet Özden Yayın Danışmanı olarak görev almışlardır. Yayın Kurulunda ise Dr. Zeki İzgöer, Dr. Hulusi Lekesiz, Dr. Hakan Kırımlı, Günvar Otmanbölük bulunmaktadır.

D 127

tuk. 2018’de kitabın ikinci baskısı yapılırken -aklımızın üstü örtülmüş olmalı ki- aynı ihmali gösterdik, aynı hatayı tekrarladık. Yeni baskıda hatamızı gide-receğimize inanıyoruz.

Ömer Seyfettin, millî edebiyatların oluşumunda anonim ürünlerin (özellikle destanların) rolüne dikkat çekmek amacıyla, “Kırk Kız” ve “Koroğlu Kimdi?” gibi destani metinler üzerinde çalıştığı sıralar (1917-1918), hem Fin destanı *Kaluvala*’yı hem de *İlyada* [İlyad] olarak bilinen Yunan destanını, orijinallerinden değil Fransızca tercümesinden Türkçeye çevirdi. Hacim bakımından *Kaluvala*, *İlyada* çevirisinin² yarısı kadardır. Türkçe, *Kalevala* ile Ömer Seyfettin’in kalemle bu çeviri sayesinde tanışmıştır.

Sözünü ettiğimiz makale, meşhur Fin destanı *Kaluvala* tercümesinin başına ilave edilen bir tanıtım yazısıdır. Destanın yazıya geçiriliş serüveni kadar Ömer Seyfettin’in destandaki vaka akışını özetlemesi de ilginçtir. Bu özetleme ile insanoğlunun anonim edebî ürünlerde vermeye çalıştığı mesajlara da dikkat çekilmiştir. Mesela İlmarinen, ayların kırtların parçaladığı “karısı için acı acı ağlar. Altından, gümüşten kendisine bir kadın yapar. Çekiciyle onu tamamlar. Fakat yatağa götürüp koyunca yanına yatamaz. Dokununca duyduğu soğukluğa dayanamaz. Bu heykeli kendisine karı yapmaktan vazgeçer.” Destandaki bu küçük olay parçasının daraltılmadan verilmesi, “İnsan için insandan daha kıymetli bir varlık düşünülemez.” mesajını vermek içindir.

Yazının orijinalinde destanın ismi, yaygın olarak bilindiği şekliyle “Kalevala” değil “~~Vilje~~” imlasiyle “Kaluvala” okunacak biçimdedir. Biz, Latin harfleriyle yazarken başkalarının tanıttığı okumayı değil Ömer Seyfettin’in verdiği biçimle okumayı seçtik.

Kaluvala münasebetiyle özel isimleri aktarma konusunda yazarın düşürdüğü bir dipnotu da çok önemli buluyoruz:

“Epopenin eşhas isimlerini Fin terminezonlarıyla beraber nakletmek hem pek ağır oluyor hem lisanımızın ahengini bozuyor. Şaheserleri lisanlarına geçiren milletler kahramanların isimlerini de kendi şivelerine uydururlar. Meselâ İlyada’nın tercümesinde Fransızlar ‘Akilos’a ‘Aşil’ derler. Biz de artık ‘Veyne-möynen’e yalnız ‘Vayna’, ‘Yukaheyne’n’e yalnız ‘Yuka’ diyeceğiz.”

2 Tercümenin tamamı “İlyada” adıyla ve aşağıdaki yazı künyelerinde geçen isim ve rumuzla verilmiştir:
Leconte de Lisle, *Yeni Mecmua*, C 2, S 45, 23 Mayıs 1918, s. 265 – 267.
Leconte de Lisle, *Yeni Mecmua*, C 2, S 46, 30 Mayıs 1918, s. 397-398.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 47, 6 Haziran 1918, s. 413 – 414.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 48, 13 Haziran 1918, s. 437 – 438.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 49, 20 Haziran 1918, s. 447 – 448.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 50, 27 Haziran 1918, s. 479-480.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 51, 4 Temmuz 1918, s. 499-500.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 2, S 52, 13 Temmuz 1918, s. 519-520.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 3, S 53, 18 Temmuz 1918, s. 18-20.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 3, S 54, 25 Temmuz 1918, s. 38-40.
Ö[mer] S[eyfettin] *Yeni Mecmua*, C 3, S 55, 1 Ağustos 1918, s. 59-60.
Leconte de Lisle *Yeni Mecmua*, 64, 10 Teşrin-i evvel 1918/10 Ekim 1918, s. 239-240.